

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра організації обліку та аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти магістр

на тему: «Методика та організація бухгалтерського обліку та аналіз продукції сільськогосподарського виробництва (на матеріалах приватного підприємства «імені Калашника» Полтавського району)»

Виконав: здобувач вищої освіти
ступеня магістр, 2 курсу групи 1
за освітньо-професійною програмою
«Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
очної форми навчання
Зубарь А. Е.
Керівник: Левченко З. М.
Рецензент: Лега О. В.

Полтава – 2018 року

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів

УДК 657

Зубарь Альона Едуардівна

**МЕТОДИКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА
АНАЛІЗ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА**

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Автореферат
дипломної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти магістр

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис
Робота виконана в Полтавській державній аграрній академії на кафедрі
організації обліку та аудиту факультету обліку та фінансів

Науковий керівник *кандидат економічних наук, доцент,
Левченко Зоя Михайлівна,
Полтавська державна аграрна академія
професор кафедри організації обліку та аудиту*

Рецензент ***Лега Ольга Василівна**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Полтавська державна аграрна академія*

Захист відбудеться «19» грудня 2018 р. о 9.00 годині на засіданні
екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36000, м. Полтава,
вул.. Сковороди 1/3, навчальний корпус 4, аудиторія 434.

Відповідальний
за нормо контроль

С. В. Тютюнник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогодні виробництво сільськогосподарської продукції є достатньо стабільним, аграрна галузь країни приносить значну частину національного багатства та сприяє наповненню бюджету держави.

Технологія виробництва сільськогосподарської продукції має власні особливості, які спричинені цілим рядом факторів, що накладають свій відбиток на організацію обліку сільськогосподарської продукції. Все сільськогосподарське виробництво пов'язане з використанням в технологічному процесі живих організмів рослинного та тваринного походження, де кожен має власну технологію вирощування та отримання готової продукції. Саме специфіка виробництва зумовлює організацію обліку надходження та зберігання готової сільськогосподарської продукції. Облікове супроводження технологічних процесів отримання готової продукції в результаті біологічних перетворень біологічних активів, документування, оцінка та визначення доходів від реалізації потребують поглиблених досліджень.

Аналіз останніх наукових розробок і публікацій показав, що проблемні питання організації обліку і аналізу сільськогосподарської продукції розглянуті в працях науковців, таких як: В. В. Бабіч, Ф.Ф. Бутинець, О. Ф. Вербило, С. Ф. Голов, А. Г. Загородній, О. Я. Кислиця, Г. О. Крамаренко, А. М. Лебедева, С. О. Левицька, О. В. Лишиленко, М. Ф. Огійчук, В. К. Орлова, І. В. Садовська, В. В. Сопко, Л. К. Сук, Ю. М. Тютюнник та ін. Особливо гостро постало питання організаційного забезпечення оцінки сільськогосподарської продукції після введення в облікову практику України Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Це спричинило неприйняття його вимог значною більшістю практикуючих працівників бухгалтерського обліку у вітчизняних аграрних підприємствах. Отже вирішення цих питань ще є наразі актуальним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконується в межах затвердженої програми науково-дослідних робіт кафедри організації обліку та аудиту за темою «Науково-методичні засади обліку та аудиту в умовах євро інтеграційних процесів».

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні особливостей організації облікового процесу у аграрному виробництві щодо готової продукції, її надходження, зберігання та руху.

Завдання дослідження полягають в наступному:

- виявити сутність сільськогосподарської продукції як продукту біологічних перетворень та узагальнити думки провідних науковців;
- визначити характер сільськогосподарської продукції як готової продукції;
- вивчити нормативно-правове забезпечення організації обліку готової продукції сільськогосподарського виробництва;
- розробити пропозиції щодо удосконалення системи організації бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва;

- узагальнити досвід документування обліку сільськогосподарської продукції та її оцінки;
- розробити пропозиції щодо організаційних процедур проведення оцінки продукції сільськогосподарського виробництва за справедливою вартістю;
- провести аналіз продукції сільськогосподарського виробництва та фінансових результатів від її реалізації та підприємства в цілому.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є облікові процедури відображення господарських операцій щодо обліку надходження та руху продукції сільськогосподарського виробництва у Приватному підприємстві «Імені Калашника» Полтавського району Полтавської області.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку і аналізу продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у дипломній використані методи дослідження: порівняння показників в динаміці, розробка системи узагальнюючих і часткових показників, порівняння відносних величин, для визначення стану обліку на підприємстві використаний метод спостереження та інші. В роботі для практичного дослідження організації і методики обліку і аналізу продукції сільськогосподарського виробництва використані показники роботи Приватного підприємства «Імені Калашника» за 2015–2017 роки.

Наукова новизна одержаних результатів:

- вивчені існуючі методики оцінки продукції сільськогосподарського виробництва та аргументовано доцільність застосування справедливої вартості як прогресивного методу;
- запропоновані процедури по створенню системи організації бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва;
- узагальнені вимоги до системи документування господарських операцій з обліку надходження, зберігання та руху продукції сільськогосподарського виробництва;
- запропоновані процедури організації роботи по визначенню справедливої вартості продукції сільськогосподарського виробництва;
- визначені заходи по підвищенню ефективності виробництва сільськогосподарської продукції на основі проведеного факторного аналізу фінансових результатів на прикладі основних видів продукції, що реалізується підприємством, та в цілому.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані організаційні процедури щодо визначення справедливої вартості продукції сільськогосподарського виробництва та документування результатів оцінки та загальної системи організації обліку мають практичне значення для підприємства.

Апробація результатів дослідження. Підсумки наукового дослідження довідалися, обговорювались автором й одержали позитивну оцінку на студентській науково-практичній конференції Полтавської державної аграрної академії 25 - 26 квітня 2018 р. м. Полтава, Полтавська державна аграрна

академія.

Публікації. Основні положення дослідження викладено у 2 працях, в тому числі: у наукових виданнях 1 стаття та 1 тези у матеріалах конференції.

Структура та обсяг дослідження. Дипломна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 51 найменування, містить 19 таблиць, 2 рисунки, 5 додатків. Основний зміст викладений на 98 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** визначено актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведені дані про публікації.

У першому розділі «**Методичні основи бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва**» досліджені трактування готової продукції, продукції сільськогосподарського виробництва, її оцінки, обґрунтований вибір методів визначення справедливої вартості; визначена нормативно-правова база організації обліку продукції сільськогосподарського виробництва, розроблена система організації бухгалтерського обліку продукції.

Згідно стандарту 30 «Біологічні активи» сільськогосподарська продукція – це актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання. Згідно Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» під сільськогосподарською продукцією розуміють наступне: зібраний урожай - це відокремлення продукції від біологічного активу або припинення життєвих процесів біологічного активу суб'єктом господарювання.

Для аграрного товаровиробника продукція сільськогосподарського виробництва визнається готовою продукцією власного виробництва. Згідно нормативних вимог продукція власного виробництва – це готова продукція, яка була повністю вироблена або піддана достатній переробці чи обробці підприємством із використанням власного чи орендованого майна та частка добавленої вартості продукції під час її переробки чи обробки становить не менше як 50 %. Первісне визнання сільськогосподарської продукції відображається в обліку у тому звітному періоді, у якому вона відокремлена від біологічного активу. Сільськогосподарська продукція при її первісному визнанні оцінюється за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Облікове забезпечення господарських процесів оприбуткування та зберігання та реалізації сільськогосподарської продукції здійснюється за рахунок раціональної організації бухгалтерського та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку і звітності. Запропонований наступний алгоритм організаційних процедур облікового процесу:

1. Організація оприбуткування продукції від виробництва. Включає в себе організацію обліку отриманої продукції в кількісному виразі, її зважування, обмірювання, контроль якості та споживчих властивостей. Супроводжується первинним документуванням щоденного оприбуткування продукції в безперервному або тривалому технологічному циклі. Якщо отримання продукції є результатом закінчення процесу біологічних перетворень – документування повинно фіксувати не лише обсяги отриманої основної продукції, а й побічної, супутньої продукції, загальний обсяг проведених технологічних робіт по збиранню чи отриманню їх.

2. Організація складського обліку готової продукції, яка надходить на склад для зберігання чи подальшої доробки перед реалізацією. Включає в себе організацію вагового господарства, наявність спеціальних складських приміщень, проведення експертизи та контролю якості отриманої від виробництва продукції та після доробки, чищення, сортування, пакування, первісної переробки. Супроводжується складанням звітів матеріально-відповідальних осіб, спеціалістів лабораторного контролю, наявністю сертифікатів якості та свідоцтв відповідності стандартам.

3. Організація оцінки і визначення первісної вартості. Згідно П(С)БО 30 сільськогосподарська продукція при її первісному визнанні оцінюється за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю [32].

4. Організація обліку реалізації сільськогосподарської продукції. Ця процедура передбачає укладання відповідних договорів з покупцями, контролю їх виконання та визначення цін реалізації відповідно до умов поставки. При цьому необхідно організувати тісну співпрацю облікової служби з маркетинговою. Укладені договори базуються на цінах активного ринку щодо відповідних видів сільськогосподарської продукції, містять інформацію про умови виконання взятих зобов'язань. Облікова служба контролює не лише виконання цих договорів, їх документування, розрахунки та накладання штрафних санкцій в разі невчасного відвантаження продукції чи надходження оплати.

У другому розділі **«Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства»** досліджені організаційно-правові засади функціонування підприємства, облікової політики та організації облікового процесу на підприємстві.

Приватне підприємство «Імені Калашника» здійснює самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність в аграрній галузі з метою одержання прибутку, наступного його розподілу між учасниками та досягнення економічних і соціальних результатів.

За результатами аналізу складу, структури та динаміки активів балансу Приватного підприємства «Імені Калашника» можна сформулювати наступні висновки:

- у структурі майна за характером участі в господарському процесі та швидкістю обороту переважають оборотні активи (52,2 % на кінець 2017 р.), вартість яких збільшилася на 12547 тис. грн, або 23,2 %. Водночас вартість

необоротних активів зросла на 31680 тис. грн (у 2,04 рази), та їх частка в загальній вартості активів постійно зростає;

- за формою функціонування матеріальні активи збільшилися на 48989 тис. грн (9,4 %), а фінансові зменшилися – на 5391 тис. грн (9 %). У підсумку частка матеріальних активів у майні зросла на 68,9 %. Нематеріальні активи підприємство залишилися стабільними;

- за ознакою чутливості до інфляційних процесів монетарні активи зменшилися, а немонетарні зросли, що свідчить про негативну динаміку, що призвело до погіршення структури активів за рівнем ліквідності, ростом частки важко ліквідних та низько ліквідних активів. Низька частка високоліквідних активів у структурі майна може негативно впливати на оцінювання ліквідності балансу та платоспроможності підприємства.

Результати аналізу складу, структури та динаміки пасивів балансу Приватного підприємства «Імені Калашника» дозволяють сказати, що у 2017 р. порівняно з 2015 р. величина власного капіталу збільшилася на 47,1 %, а позикового – на 172,8 %. Завдяки цьому частка власного капіталу в структурі пасивів дещо зменшилась: з 96,1 % у 2015 р. до 93,1 % у 2017 р. Частка позикового капіталу, відповідно, зросла з 3,9 % до 6,9 %. Отже, товариство має позитивну динаміку фінансової стійкості за критерієм забезпеченості власним капіталом; за тривалістю використання постійний капітал, який включає власний капітал і довгострокові зобов'язання, збільшився на 39931 тис. грн (49,5 %), а змінний капітал, тобто поточні зобов'язання, – на 3696 тис. грн (114,5 %). Така динаміка призвела до зменшення частки постійного капіталу в джерелах формування капіталу з 96,1 % у 2015 р. до 94,6 % у 2017 р. і, відповідно, збільшення частки змінного капіталу з 3,9 % до 5,4 %; за періодом погашення поточні зобов'язання і забезпечення збільшилися на 3696 тис. грн. (114,5 %), а довгострокові зобов'язання і забезпечення – на 1911 тис. грн. (у 173 рази).

Проведений аналіз платоспроможності підтверджує загальне зниження платоспроможності підприємства. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності знизилось до 0,294 у 2017 році, але все ж залишається вищим нормативного значення. Це означає, що гроші та поточні фінансові інвестиції в 2015 – 2017 рр. покривали поточні зобов'язання і забезпечення. Фактичні значення коефіцієнтів швидкої та загальної ліквідності в 2015-2017 рр. суттєво перевищували нормативні значення (відповідно $\geq 0,7$ і $\geq 1,0$), але стабільно знижувалися, що вказує на негативну динаміку розрахункової та майнової платоспроможності.

Метою облікової політики Приватного підприємства «Імені Калашника» є визначення єдиних організаційних і методичних підходів до бухгалтерського обліку, розподілу відповідальності та обов'язків з організації та ведення бухгалтерського обліку, формування первинної документації, складання і подання звітності для задоволення інформаційних потреб її споживачів. Серед основних складових облікової політики з обліку операцій з сільськогосподарською продукцією можна виділити наступні елементи:

- визначення та затвердження методики первинної оцінки

сільськогосподарської продукції;

- встановлення облікової одиниці обліку продукції;

- визначення конкретних методів оцінки сільськогосподарської продукції та розрахунок торговельної націнки;

- порядок здійснення інвентаризації сільськогосподарської продукції;

- інші питання для організації обліку сільськогосподарської продукції на підприємстві.

У третьому розділі **«Організація бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва»** досліджені основні аспекти організації документування операцій з обліку оприбуткування від виробництва, зберігання, руху готової продукції на підприємстві; організації синтетичного та аналітичного обліку продукції сільськогосподарського виробництва; систематизований порядок складання статистичної звітності щодо сільськогосподарської продукції та відображення інформації у фінансовій звітності підприємства.

Організація документального забезпечення обліку продукції сільськогосподарського виробництва має кілька етапів, які можна визначити наступним чином:

- визначення переліку необхідних документів та характеристика їх призначення;

- забезпечення бланковою продукцією та вибір способу складання і заповнення документів;

- визначення повноважень відповідальних осіб за складання та підписання документів і розробка робочих інструкцій щодо кожного первинного документа;

- розробка та затвердження порядку руху документів з моменту складання до бухгалтерської обробки згідно графіку документообороту;

- бухгалтерська обробка документів, включення інформації до облікових реєстрів та організація зберігання документів. Бухгалтерська обробка первинних документів включає їх групування, таксування, контирування та включення до облікових реєстрів.

Для організації синтетичного обліку продукції сільськогосподарського виробництва згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій використовується активний рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». На цьому рахунку узагальнюється інформація про надходження, наявність та рух сільськогосподарського виробництва після первісного визнання. Оцінюється вона за обліковими цінами, визначеними в момент первісного визнання за методикою, обраною підприємством у власній обліковій політиці. На дату балансу первісна оцінка може змінюватися внаслідок зміни справедливої вартості на продукцію, яка залишилась на цей момент не реалізованою. Зміни можуть бути в результаті калькулювання фактичної собівартості при складанні річної звітності, якщо підприємство не застосовує методику оцінки за справедливою вартістю.

Оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції за

справедливою вартістю не може бути покладена лише на бухгалтерську службу. До цієї справи слід залучити спеціалістів, які знають відповідний ринок (агрономів, зоотехніків тощо), а звідси — мають певний доступ до інформації про ціни або можуть експертним шляхом визначити стан біологічного активу чи сільгосппродукції для їх правильної оцінки. Керувати цією роботою повинен керівник підприємства.

Організаційно об'єднати знання спеціалістів для вирішення проблеми оцінки активів по справедливій (ринковій) вартості доцільно через роботу постійно діючих комісій. На членів таких комісій покладаються обов'язки по збору інформації для формування бази та обґрунтування визначеної справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Число та кількісний склад цих комісій визначається в залежності від розміру господарства, кількості об'єктів обліку біологічних активів та виробничої необхідності. Склад та напрямки діяльності комісій (оцінка довгострокових біологічних активів та продукції рослинництва (тваринництва), поточних біологічних активів рослинництва (тваринництва) тощо визначаються в розпорядчому документі щодо облікової політики.

Форма державного статистичного спостереження № 50-сг (річна) «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» відображає показники, сформовані з використанням реєстрів бухгалтерського обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Розділ 1 «Структура собівартості за видами продукції сільського господарства» містить дані щодо собівартості основних видів продукції рослинництва і тваринництва. Дані відображають фактичні витрати, що обліковуються підприємствами. Розділ 2 форми вміщує дані про прямі та загальновиробничі витрати на виробництво продукції та послуг у рослинництві та тваринництві за період з 1 січня до 31 грудня звітного року. Розділ 3 «Наявність і рух продукції сільського господарства» містить дані, які відображають інформацію про надходження та використання протягом звітного року продукції сільського господарства за наведеним у формі переліком.

У четвертому розділі **«Аналіз продукції та фінансових результатів підприємства»** узагальнена організаційно-інформаційну модель аналізу готової продукції сільськогосподарського виробництва та фінансових результатів діяльності підприємства.

За даними ф. 50- сг (річна) проведений аналіз динаміки обсягів основних видів товарної продукції сільського господарства в Приватному підприємстві «Імені Калашника» за період 2015 - 2016 рр. , який засвідчив, що за період збільшилися обсяги виробництва та реалізації усіх видів продукції рослинництва, крім ярого ячменя, гороху, молока і меду. Суттєво зросли обсяги виробництва та реалізації сої, яка витісняє круп'яні культури. Також зросло виробництво кукурудзи на зерно, молока, озимої пшениці.

По видах продукції рослинництва суттєві коливання обсягів реалізації пояснюються факторами зміни валового збору, що залежить насамперед від урожайності сільськогосподарських культур, а також ринкової кон'юнктури

упродовж відповідних маркетингових років. Визначення рівня товарності продукції дає змогу стверджувати, що підприємство має достатній рівень товарності виробленої продукції. В табл. 1. наведені дані аналізу структури чистого доходу від реалізації продукції.

Таблиця 1

**Склад і структура чистого доходу (виручки) від реалізації продукції
сільського господарства і послуг у
Приватному підприємстві «Імені Калашника» за 2015 - 2016 рр.**

Галузь і вид продукції	Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн			Структура чистого доходу, %	Рейтинг
	Роки		У середньому за 2015-2016 рр.		
	2015	2016			
1. Рослинництво –всього	39454	60235	49844,5	62,2	×
у т. ч. зернові та зернобобові	20418	35796	28107	35,1	1
соняшник	10489	16395	13442	16,8	3
соя	712	1960	1336	1,7	8
інша продукція рослинництва	7835	6084	6959,5	8,2	4
2. Тваринництво – всього	25707	30055	27881	34,8	×
у т. ч. вирощування (в живій масі) великої рогатої худоби	4503	4598	4550,5	5,7	6
молоко	15482	19629	17555,5	21,9	2
інша продукція тваринництва	5722	5828	5775	7,2	5
3. Послуги в рослинництві і тваринництві	1376	33	704,5	3,0	7
Продукція сільського господарства і послуги – всього	68537	91611	80074	100,0	×

Інформація табл. 1 свідчить, що найбільше виручки підприємство одержує від реалізації зернових і зернобобових культур, в середньому за 2015-2016 рр. вона становила 28107 тис. грн., або 35,1 %. Друге місце в структурі чистого доходу займає молоко – 21,9 %, третє – соняшник: 16,8 %, четверте – інша продукція рослинництва: 8,2 %. За досліджуваний період спостерігається зростання виручки від реалізації всіх видів продукції.

У цілому на продукцію рослинництва припадає 62,2 % у структурі чистого доходу, а на продукцію тваринництва – 34,8 %. Отже, виробничий напрям Приватного підприємства «Імені Калашника» – зерново-технічний з розвиненим виробництвом молока.

Проведений факторний аналіз показників фінансових результатів дає змогу зробити висновок, що зменшення прибутку від операційної діяльності на 12270 тис. грн пов'язане з впливом таких факторів. Унаслідок збільшення

операційних доходів прибуток від операційної діяльності зріс на 8510 тис. грн, у тому числі чистого доходу – 9757 тис. грн, інших операційних доходів – зменшився на 1247 тис. грн.

Водночас за рахунок збільшення операційних витрат прибуток від операційної діяльності зменшився на 21280 тис. грн, у тому числі адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат – відповідно на 912, 177, 11 тис. грн. Збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зумовило зменшення прибутку від операційної діяльності на 20180 тис. грн. Отже, головним фактором є збільшення операційних витрат.

ВИСНОВКИ

Облікове визначення сільськогосподарської продукції згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи» стверджує, що сільськогосподарська продукція – це актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання.

Споживчі характеристики готової продукції сільськогосподарського виробництва зумовлюють особливості не лише технології її вирощування та зберігання, а також переробки на власних переробних потужностях і реалізації. Облікове забезпечення цих процесів здійснюється за рахунок раціональної організації бухгалтерського та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку і звітності.

Основні методичні та теоретичні засади обліку продукції сільськогосподарського виробництва досліджувались за матеріалами Приватного підприємства «Імені Калашника».

Головною метою діяльності підприємства є отримання прибутку шляхом виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації, а також здійснення інших видів господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреб держави та населення при постійному нарощуванні виробництва, а сільськогосподарська продукція є тим чинником, який допомагає підприємству отримувати дохід від її продажу.

Бухгалтерський облік ведеться на підприємстві згідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку, основні положення організації обліку на підприємстві визначені Наказом про облікову політику. В даному розпорядчому документі відсутні положення щодо оцінки продукції сільськогосподарського виробництва в момент первісного визнання. Стандарт 30 «Біологічні активи» передбачає можливість застосування двох методів оцінки: за справедливою вартістю та за виробничою собівартістю.

В роботі обґрунтована доцільність та необхідність застосування при оцінці продукції сільськогосподарського виробництва в момент первісного визнання справедливої вартості.

Результат фінансово-економічного аналізу діяльності Приватного підприємства «Імені Калашника» за період 2015 - 2017 рр. свідчить про

наявність переважно негативних ознак і тенденцій. Позитивним є ріст вартості майна, обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та чистого доходу від її реалізації. Динаміка платоспроможності підприємства є негативною, хоча знаходиться в межах нормативних значень. За критерієм забезпеченості власними оборотними активами для покриття запасів спостерігається абсолютна фінансова стійкість.

За досліджуваній період поліпшився стан розрахунків з дебіторами, перевищення поточної кредиторської заборгованості над поточною дебіторською заборгованістю позитивно впливає структуру активів та свідчить про покращення розрахунково-платіжних відносин. Також у 2017 р. знизилися показники рентабельності витрат і капіталу.

Організація бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва передбачає виконання заходів, характеристика та систематизація яких наведена у роботі. З метою поліпшення документування господарських операцій з обліку продукції сільськогосподарського виробництва в роботі узагальнені методичні підходи та вимоги до складання первинних документів та розроблений графік документообороту щодо руху носіїв первинної облікової інформації з обліку сільськогосподарської продукції.

Облік продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві ведеться з використанням рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» в оцінці в момент первісного визнання за виробничою собівартістю. В роботі узагальнений досвід використання в обліку автоматизованих систем обліку та програмного продукту «1С: Підприємство 8.2».

Проведений аналіз виробництва та реалізації продукції сільськогосподарського виробництва дав змогу сформулювати висновки щодо його ефективності. Основними видами сільськогосподарської продукції, що дають підприємству максимум доходу є виробництво зернових культур, соняшника, молока та вирощування великої рогатої худоби. По всіх видах продукції спостерігається ріст валових зборів та суми чистого доходу. В його структурі найбільшу частку має продукція рослинництва.

Виявлений вплив факторів на фінансовий результат діяльності підприємства від реалізації сільськогосподарської продукції. На зменшення загальної суми валового прибутку вплинули два фактори: ріст собівартості та збільшення суми чистого доходу. Нажаль, збільшення собівартості виявилось у сумі більшій, ніж ріст чистого доходу. Це свідчить про незбалансованість рівня закупівельних цін на продукцію сільськогосподарського виробництва та на ресурси матеріально-технічного призначення і оплату праці.

Враховуючи проведені дослідження, для покращення процесу виробництва сільськогосподарської продукції на підприємстві ми рекомендуємо розробити та практично впровадити управлінські рішення, спрямовані на

- поліпшення виробничих показників у галузях рослинництва і тваринництва;
- дотримання норм витрачання матеріальних ресурсів і зниження

собівартості продукції;

- пошук ефективних каналів реалізації продукції;

- вдосконалення структури активів за рахунок випереджального зростання матеріальних активів;

- поліпшення стану розрахунково-платіжних відносин;

З метою удосконалення організації бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва пропонуємо:

- внести до розпорядчого документа підприємства щодо облікової політики положення щодо оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю;

- запровадити систему організації бухгалтерського обліку готової продукції сільськогосподарського виробництва та комплекс заходів по організації роботи з оцінки продукції за справедливою вартістю;

- запровадити графік документообороту з урахуванням систематизації облікових робіт та узагальнення характеристик первинних документів, що використовуються для обліку продукції сільськогосподарського виробництва.

Впровадження перерахованих пропозицій дозволить значно покращити організацію та ведення бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Зубарь А. Е. Організація обліку сільськогосподарської продукції та її реалізації. / А. Е. Зубарь, Т. І. Олійник, З. М. Левченко. // Економіка і підприємництво: організаційно-методичні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу: Збірник наукових праць за результатами наукової роботи факультету обліку та фінансів, Випуск 18, Том 1. – Полтава: ПДАА, 2018. – С. 50 - 53.

2. Зубарь А. Е. Реалізація сільськогосподарської продукції за готівку. / А. Е. Зубарь, Т. І. Олійник. // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 25 - 26 квітня 2018 р. Том I. – Полтава: РВВ ПДАА, 2018. – С. 299 – 300.

АНОТАЦІЇ

Зубарь А. Е. Методика й організація бухгалтерського обліку та аналіз продукції сільськогосподарського виробництва. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття ступеня вищої освіти магістра. Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування». Спеціальність 071 «Облік і оподаткування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

Робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів методики та організації бухгалтерського обліку і аудиту продукції сільськогосподарського виробництва.

В результаті дослідження узагальнені пропозиції науковців стосовно визначення поняття «сільськогосподарська продукція», «продукція власного виробництва»; аргументовані пропозиції щодо застосування справедливої

вартості при оцінці продукції сільськогосподарського виробництва; запропоновані організаційні заходи щодо проведення первісної оцінки продукції сільськогосподарського виробництва; запропоновані процедури по створенню системи організації бухгалтерського обліку продукції сільськогосподарського виробництва; узагальнені вимоги до системи документування господарських операцій з обліку надходження, зберігання та руху продукції сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова: готова продукція, продукція сільськогосподарського виробництва; біологічні активи, справедлива вартість, документування.

Zubar A. E. Methodology and organization of accounting and analysis of products of agricultural production. The manuscript.

Diploma work is on the receipt of degree of higher education of master's degree. Educationally-professional program "Account and taxation". Speciality is a 071 "Account and taxation". it is the Poltava state agrarian academy, Poltava, 2018.

Work is sanctified to research of theoretical and practical aspects of methodology and organization of accounting and audit of products of agricultural production.

As a result of research of generalized suggestion of scientists in relation to determination of concept "agricultural produce", "products of own production"; the argued suggestions are in relation to application of fair value at the estimation of products of agricultural production; offer organizational events are in relation to realization of primitive estimation of products of agricultural production; offer procedures are on creation of the system of organization of accounting of products of agricultural production; there are the generalized system requirements documenting of economic operations from the account of receipt, storage and motion of products of agricultural production.

Keywords: the prepared products, products of agricultural production; biological assets, fair value, documenting.